

12. SAVETOVANJE O
ELEKTRODISTRIBUTIVNIM
MREŽAMA SRBIJE
sa regionalnim učešćem

12th CONFERENCE ON
ELECTRICITY DISTRIBUTION IN
SERBIA
with regional participation

Hotel Zepter, Vrnjačka Banja
30 / 08 – 03 / 09 / 2021

Okrugli sto Udruženja za pravo energetike Srbije
**Četvrti energetska paket propisa Evropske unije –
Čista energija za sve Evropljane i kupci-proizvođači**

Moderatori

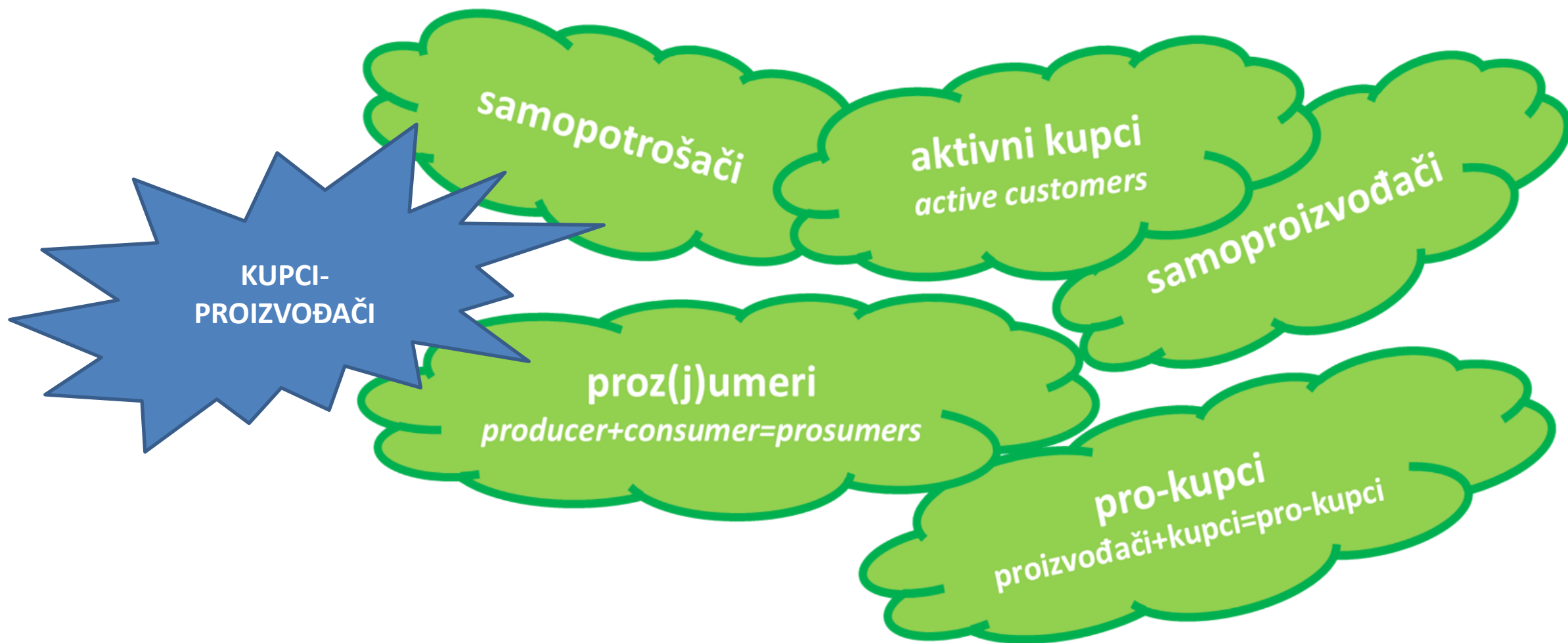
Branislava Lepotić Kovačević, predsednica Udruženja za pravo energetike Srbije
Miloš Kuzman, savetnik u oblasti prava nafte i gasa u Naftnoj industriji Srbije

Sadržaj

- samoproizvodnja energije
- propisi Evropske unije koji se odnose na kupce-proizvođače
- zakoni Republike Srbije koji se odnose na kupce-proizvođače
- relevantna podzakonska akta Republike Srbije koja se odnose na kupce-proizvođače

Samoproizvodnja (terminološke dileme)

Propisi Evropske unije u vezi sa samoproizvodnjom energije

Paket energetske propisa Evropske unije: Čista energija za sve Evropljane

Green Deal sa novim ciljevima do 2030. godine:

- obnovljivi izvori energije → cilj **40%** u energetsom miksu
- energetska efikasnost → najmanje **36%**
- energetske performanse zgrada → smanjenje činjenice: **40%** energetske potrošnje i **36%** emisije CO2 u EU
- uređivanje sistema upravljanja → desetogodišnji energetske i klimatski planovi
- dizajn tržišta električne energije → više fleksibilnosti, više tržišne orijentacije i povećanje učešća obnovljive energije
- mapa puta za sadnju → 3 milijarde stabala
- emisija iz motornih vozila → smanjenje do **55%**

Direktiva OIE (EU) 2018/2001 član 21.

Potrošači energije pojedinačno ili putem agregatora/energetske zajednice građana:

- **mogu proizvoditi energiju iz OIE** (kupci-proizvođači), uključujući i onu za sopstvenu potrošnju, skladištiti i prodavati višak takve električne energije
- **na osnovu ugovora** o prodaji obnovljive energije i međusobnim trgovačkim ugovorima
→ snabdevaču električnom energijom,
- a da **ne budu izloženi diskriminaciji** ili drugim postupcima koji ih stavljaju u neravnopravan položaj ili dodatnim naknadama

Direktiva OIE (EU) 2018/2001 član 21.

Kupci-proizvođači mogu:

- **instalirati i upotrebljavati sisteme za skladištenje električne energije** u kombinaciji s postrojenjima koja proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora za sopstvenu potrošnju, a da pritom **ne plaćaju nikakve dvostruke naknade**, uključujući mrežne naknade – kada je reč o energiji koja ostaje uskladištena u njihovim objektima
- **zadržati svoja prava i obaveze kao krajnji potrošači**
- **primati naknadu**, među ostalim, kada je to primenjivo, putem programa podsticaja za električnu energiju iz OIE, koju sami proizvode i unose u mrežu, koja odražava tržišne vrednosti, u koju se može uračunati njena dugoročna vrednost za mrežu, okolinu i društvo
- **postrojenje potrošača sopstvene energije iz OIE može biti u svojini treće strane koja njime upravlja**, u pogledu instalacije, upravljanja merenja potrošnje i održavanja, pod uslovima da sama podleže uputstvima potrošača sopstvene energije iz OIE

Direktiva OIE (EU) 2018/2001 član 21.

Države članice :

- mogu primeniti **nediskriminatorne i srazmerne naknade** za kupce-proizvođače iz OIE u odnosu na električnu energiju koju sami proizvode iz OIE (uslovi)
- obezbeđuju da kupci-proizvođači energije iz OIE koji se nalaze u istoj zgradi ili stambenim kompleksima **imaju pravo da se zajednički bave proizvodnjom energije**, koju mogu međusobno deliti, ne dovodeći u pitanje mrežne naknade ili druge dažbine sa svakog drugog kupca-proizvođača, kao i da sa mogu razlikovati zbirni i pojedinačni kupci-proizvođači

Direktiva OIE (EU) 2018/2001 član 21.

Države članice uspostavljaju okvir radi podsticanja olakšavanja razvoja samoproizvodnje ostvarivanjem:

- **dostupnosti potrošnje sopstvene energije iz OIE svim krajnjim korisnicima** uključujući i one u domaćinstvima s niskim prihodima ili ugroženim kupcima
- **uklanjanjem neopravdanih prepreka finansiranja projekata** na tržištu i merama za olakšavanje pristupa finansiranju
- **rešavanjem ostalih neopravdanih regulatornih prepreka** i za stanare
- **podsticanjem vlasnika zgrade** da stvore mogućnost za potrošnju sopstvene energije i za stanare
- **omogućavanjem kupcima-proizvođačima nediskriminatoran pristup relevantnim postojećim programima podrške** u svim segmentima na tržištu električne energije iz OIE iz sopstvene proizvodnje - koju unose u mrežu
- **obezbeđuju da kupci-proizvođači iz OIE na odgovarajući i uravnotežen način doprinose podeli troškova sistema** kada električnu energiju unose u mrežu

Direktiva tržište električne energije (EU) 2019/944 član 15.

AKTIVNI KUPCI - *krajnji kupac/grupa krajnjih kupaca koji zajedno proizvode i koji troše/skladište električnu energiju proizvedenu u sopstvenom prostoru/eventualno u drugom prostoru ili koji prodaju električnu energiju koju sami proizvode ili učestvuju u programima fleksibilnost/energetske efikasnosti uz uslov da te delatnosti nisu njihova primarna komercijalna ili profesionalna delatnost:*

- imaju pravo da **proizvode** električnu energiju direktno ili putem agregiranja
- imaju pravo da **prodaju električnu energiju** koju sami proizvedu
- imaju pravo da **učestvuju u programima fleksibilnosti** i EE
- imaju pravo da **trećoj strani prenesu upravljanje postrojenjima** potrebnima za njihove delatnosti uključujući postavljanje, rad, obradu podataka i održavanje - ta treća strana se ne smatra aktivnim kupcem
- **obveznici su naknada za mrežu** koje odražavaju troškove, transparentne su i nediskriminatorne i odvojeno prikazuju električnu energiju predatu u mrežu i potrošenu iz mreže, obezbeđujući odgovarajuću i uravnoteženu raspodelu ukupnih troškova sistema
- **finansijski su odgovorni za neravnoteže** koje prouzrokuju u sistemu

Direktiva OIE (EU) 2018/2001 član 17.

Jednostavan postupak priključenja na mrežu – putem obaveštenja za:

- postrojenja/objedinjene proizvodne jedinice potrošača sopstvene energije iz OIE i ugledne projekte s električnim kapacitetom **jednakim/manjim od 10,8 kW**, ili vrednosno jednakim za priključke koji **nisu trofazni**, biće priključene na mrežu nakon obaveštenja operatoru distributivnog sistema:
- u određenom roku nakon obaveštenja, *operator distributivnog sistema može odbiti zatraženo priključenje ili predložiti alternativno mesto priključenja* zbog opravdanih bezbednosnih razloga ili tehničke nekompatibilnosti komponenti sistema
- u slučaju pozitivne odluke operatora distributivnog sistema ili u nedostatku ove odluke operatora, *u roku od jednog meseca nakon obaveštenja*, postrojenje ili objedinjena proizvodna jedinica mogu se priključiti
- **može i za postrojenja/objedinjene proizvodne jedinice s električnim kapacitetom iznad 10,8 kW i do 50 kW**, pod uslovom da se zadrži stabilnost, pouzdanost i sigurnost mreže

Zakoni Republike Srbije koji se odnose na kupce/proizvođače

- Terminološke dileme u propisima Republike Srbije su rešene odlukom zakonodavca – *kupac-proizvođač*
- Zakon o energetici
- Zakon o energetskej efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije
- Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije

Zakon o energetici

- **kupac-proizvođač** je krajnji kupac koji je na unutrašnje instalacije priključio sopstveni objekat za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, pri čemu se proizvedena električna energija koristi za snabdevanje sopstvene potrošnje, a višak proizvedene električne energije predaje u prenosni sistem, distributivni sistem, odnosno zatvoreni distributivni sistem (član 2. stav 1 tačka 34a)
- **odobrenje za priključenje** izdaje se i za uređaje i instalacije kupaca-proizvođača (član 140. stav 8)
- kupac-proizvođač je **novi učesnik na tržištu električne energije** (član 169. stav 1)
- **zaključenjem ugovora o potpunom snabdevanju**, krajnji kupac i *kupac-proizvođač prenosi balansnu odgovornost za svoje mesto primopredaje na snabdevača* (član 171. stav 4)
- krajnji kupac, odnosno kupac-proizvođač koji je zaključio ugovor o potpunom snabdevanju iz stava 1. ovog člana, *ne može za isto mesto primopredaje i za isti period snabdevanja zaključiti drugi ugovor o snabdevanju električnom energijom* (član 188. stav 2)

Zakon o energetskej efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije

- **agregator je** pružalac usluge koju pruža fizičko ili pravno lice u cilju objedinjavanja potrošnje većeg broja krajnjih kupaca ili *kupaca-proizvođača* i proizvedene električne energije proizvođača i ***kupaca-proizvođača***, radi prodaje, kupovine ili učešća na bilo kom tržištu električne energije (član 3. stav 1 tačka 1)
- **kupac-proizvođač je** pravno ili fizičko lice ili preduzetnik, krajnji kupac električne energije *koji deo svojih potreba za električnom energijom zadovoljava iz sopstvene proizvodnje električne energije i koristi distributivnu mrežu za predaju viška proizvedene i preuzimanje električne energije kada mu njegova proizvodnja nije dovoljna da zadovolji sopstvene potrebe* (član 3. stav 1 tačka 37)
- **Operator prenosnog, distributivnog i zatvorenog distributivnog sistema električne energije**, odnosno transportnog i distributivnog sistema prirodnog gasa, ***dužan je da pri zameni mernog uređaja i ugradnji novog mernog uređaja na svim mestima isporuke energije na novim i rekonstruisanim priključcima***, kao i na drugim mestima isporuke, u meri u kojoj je to tehnički moguće i ekonomski opravdano i srazmerno potencijalnim uštedama energije, ***krajnjim kupcima ugrade uređaj za merenje isporučene količine energije koji pruža podatke o stvarno isporučenoj količini energije u stvarnom vremenskom periodu isporuke energije***, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike, odnosno zakonom kojim se uređuje cevovodni transport i distribucija ugljovodonika (član 49. stav 1)
- agregatori imaju prava na *nefinansijske podsticaje* iz ovog zakona (član 81.)

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije

- **kupac-proizvođač je krajnji kupac** koji je na unutrašnje instalacije priključio sopstveni objekat za proizvodnju električne energije *iz obnovljivih izvora energije*, pri čemu se proizvedena električna energija koristi za snabdevanje sopstvene potrošnje, a višak proizvedene električne energije isporučuje u prenosni sistem, distributivni sistem, odnosno zatvoreni distributivni sistem (član 4. stav 1 tačka 23)

- kupac-proizvođač **ima pravo** da samostalno ili posredstvom agregatora: 1) *proizvodi električnu energiju* za sopstvenu potrošnju; 2) *skladišti električnu energiju* za sopstvene potrebe; 3) da *višak proizvedene električne energije isporuči u prenosni sistem*, distributivni sistem, odnosno zatvoreni distributivni sistem; 4) i druga prava i obaveze u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast energetike (član 58. stav 1)

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije

- kupac-proizvođač **ne može koristiti podsticajne mere** u vidu **tržišne premije i fid-in tarife**, niti može imati pravo na **garancije porekla** (član 58. stav 2)

- instalisana snaga proizvodnog objekta kupca-proizvođača **ne može biti veća od odobrene snage priključka krajnjeg kupca** (član 58. stav 3)

- **stambena zajednica može imati prava i obaveze kupca-proizvođača** u skladu sa ovim zakonom, *priključenjem elektrane iz člana 5. stav 1. tač. 1)–10) ovog zakona koja je u vlasništvu stambene zajednice ako je izgrađena na zajedničkim delovima stambene zgrade*, u kom slučaju objekat za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije može biti priključen *preko novog ili posebnog mernog mesta u sastavu postojećeg priključka* (član 58. stavovi 4 i 5)

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije Odnos kupca-proizvođača i snabdevača

- kupac-proizvođač **zaključuje ugovor o potpunom snabdevanju**, odnosno ugovor o otkupu električne energije sa snabdevačem u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetika (član 59. stav 1)
- snabdevač **ima obavezu** da kupcu-proizvođaču koji je domaćinstvo ili mali kupac, *ponudi ugovor o potpunom snabdevanju sa neto merenjem ili neto obračunom* u skladu sa kriterijumima i uslovima propisanim podzakonskim aktom (član 59 stav 2)
- **kupac-proizvođač nema pravo** na potraživanja za količinu isporučene električne energije koja je veća od količine preuzete električne energije u periodu za poravnanje potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača koji predstavlja jednu godinu i završava se 1. aprila (član 59. stavovi 3 i 4)

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije *Pravo na prioritetan pristup kupca-proizvođača*

- **operator** prenosnog, distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema **je dužan da *prioritetno preuzima električnu energiju od strane kupca-proizvođača***, osim u slučaju kada je ugrožena sigurnost rada sistema (član 60. stav 1)
- **operator** prenosnog, distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema **je dužan da na mestu primopredaje električne energije kupca-proizvođača *ugradi brojilo koje omogućava odvojeno merenje količine predate i preuzete električne energije***, u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetika i ovim zakonom (član 60. stav 2)

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije *Registar kupaca-proizvođača*

- **operator** prenosnog, distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema **je dužan da uspostavi registar kupaca-proizvođača** priključenih na prenosni, distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem (član 61 stav 1)
- **operator** prenosnog, distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema **je u obavezi** da po isteku tekuće godine **izvrši procenu proizvedene električne energije u objektu kupca-proizvođača** i da podatke dostavi Ministarstvu do 1. marta naredne godine (član 61 stav 2)

Relevantna podzakonska akta Republike Srbije koja se odnose na kupce-proizvođače

- Uredba o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača (Uredba o kupcu-proizvođaču) – stupa na snagu 4. septembra 2021. godine
- Uredba o uslovima isporuke i snabdevanja električnom energijom (2013. godina)
- Pravila o radu distributivnog sistema električne energije – primer EPS distribucija (2017. godina)

Uredba o kupcu-proizvođaču kriterijumi za obračun potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača (za domaćinstva, stambene zajednice i druge kupce čija je odobrena snaga do 10,8 kW)

Dve osnovne grupe kupaca-proizvođača

- Način obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača **zavisi od kategorije krajnjeg kupca koji je postao kupac-proizvođač** (član 3 stav 1)
- Ako je kupac-proizvođač domaćinstvo ili stambena zajednica, odnosno jedan ili više članova skupštine stambene zajednice, **snabdevač je dužan da obračuna potraživanje putem neto merenja i da obaveze sa kupcem-proizvođačem uredi putem ugovora o potpunom snabdevanju sa neto merenjem** (član 3. stav 2)
 - **neto merenje** je način obračuna neto električne energije, pri kome se viškom isporučene električne energije, u toku jednog meseca, umanjuje količina neto električne energije u toku narednog obračunskog perioda
- Ako kupac-proizvođač nije domaćinstvo ili stambena zajednica, snabdevač sa kupcem-proizvođačem putem **neto obračuna slobodno ugovara uslove obračuna uzajamnih potraživanja i obaveza** (član 3. stav 3)
 - **neto obračun** je način obračuna neto električne energije, pri kome se vrednost viška predate električne energije, u toku jednog meseca obračunava i naplaćuje na osnovu ugovora između kupca – proizvođača i snabdevača

Uredba o kupcu-proizvođaču kriterijumi za sticanje statusa kupca-proizvođača (za domaćinstva, stambene zajednice i druge kupce čija je odobrena snaga do 10,8 KW)

- 1) ako je zaključen ugovor o potpunom snabdevanju, sa neto merenjem odnosno neto obračunom
- 2) ako instalisana snaga proizvodnog objekta nije veća od odobrene snage priključka objekta krajnjeg kupca
- 3) ako proizvodni objekat i merno mesto ispunjavaju sve tehničke i bezbednosne zahteve u skladu sa pravilima o radu nadležnog operatora sistema, kao i pravilima za priključenje objekata na prenosni sistem u slučaju priključenja na prenosni sistem i na deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema
- 4) kada priključi na svoju unutrašnju instalaciju proizvodni objekat, osim u slučaju kada je ovom uredbom drugačije propisano (član 4. stav 1)

Uredba o kupcu-proizvođaču *uslovi koje treba da ispune krajnji kupac, snabdevač i operator (za domaćinstva, stambene zajednice i druge kupce čija je odobrena snaga do 10,8 KW)*

Kako postati kupac proizvođač?

- krajnji kupac je dužan da snabdevaču *podnese **zahtev za zaključenje ugovora o potpunom snabdevanju** sa neto merenjem odnosno neto obračunom, a pre podnošenja zahteva je dužan da u skladu sa propisima i standardima izgradi proizvodni objekat i prilagodi merno mesto za sticanje statusa kupca-proizvođača (član 6. stavovi 1 i 2)*
- snabdevač je dužan da na svojoj internet stranici *objavi **obrazac zahteva za zaključenje ugovora o potpunom snabdevanju i model ugovora** o potpunom snabdevanju sa neto merenjem ili neto obračunom (član 7. stav 1)*
- operator distributivnog odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da *prikluči objekat krajnjeg kupca kao kupca-proizvođača na sistem i izda odgovarajući akt o priključenju u roku od pet dana od dana prijema ugovora o potpunom snabdevanju sa neto merenjem odnosno neto obračunom ili potvrde o zaključenom ugovoru, koje je dostavio snabdevač i prijema izjave sa potvrdom iz člana 6. stav 3. ove uredbe od strane krajnjeg kupca, osim u slučaju kada je ovom uredbom to drugačije predviđeno (član 8. stav 2)*
- ukoliko operator sistema tokom postupka priključivanja, konstatuje neispravnost uređaja, instalacije ili mernog mesta, *ima obavezu da ne izvrši priključenje takvog objekta (član 8. stav 3)*
- **upis u registar** Kupaca-proizvođača – konstitutivno dejstvo (član 10.)

Uredba o kupcu-proizvođaču način sticanja statusa kupca-proizvođača

- operator sistema **dužan je da odmah**, a najkasnije u roku od pet dana od dana priključenja objekta kupca-proizvođača na elektroenergetski sistem, *po službenoj dužnosti upiše krajnjeg kupca čiji je objekat priključen na sistem kao objekat kupca-proizvođača u Registar kupaca-proizvođača* koji time stiče status kupca-proizvođača i da Registar kupaca-proizvođača učini dostupnim na svojoj internet stranici (odobrena snaga do 10,8 KW) (član 10. stavovi 1 i 2)
- **stambena zajednica stiče status kupca-proizvođača** u slučaju da jedan ili više krajnjih kupaca koji su članovi iste skupštine stambene zajednice na osnovu odluke skupštine stambene zajednice, u skladu sa propisima kojima se uređuje stanovanje i održavanje zgrada, *izvedu radove na izgradnji zajedničkog proizvodnog objekta na zajedničkom delu zgrade i nakon što ispune uslove propisane ovom uredbom* (član 11.)

Uredba o kupcu-proizvođaču *merno mesto za proizvodni objekat stambene zajednice*

Tehničke karakteristike priključenja za stambenu zajednicu:

- **maksimalna vrednost odobrene snage mernog mesta** na koje se priključuje zajednički proizvodni objekat u okviru stambene zajednice se određuje *kao jednovremena snaga mernih mesta za zajedničku potrošnju električne energije, pojedinačnih članova* koji grade zajednički proizvodni objekat u okviru stambene zajednice, utvrđena na osnovu Pravila o radu distributivnog sistema električne energije (član 12. stav 1)
- **merno mesto za proizvodni objekat u okviru stambene zajednice mora biti posebno merno mesto uređeno u skladu sa odredbama ove uredbe i pravilima o radu nadležnog operatora sistema**, dok merna mesta zajedničke potrošnje i pojedinačnih članova stambene zajednice koji grade zajednički proizvodni objekat zadržavaju postojeće stanje (član 12. stav 2)
- **instalirana snaga proizvodnog objekta** koji zajednički grade članovi iste skupštine stambene zajednice *ne sme biti veća od jednovremene snage mernih mesta zajedničke potrošnje i potrošnje posebnih delova u vlasništvu članova skupštine stambene zajednice* koji grade zajednički proizvodni objekat, utvrđene na osnovu Pravila o radu distributivnog sistema električne energije, a prema kojima je dimenzionisan priključak (član 13. stav 1)

Uredba o kupcu-proizvođaču *način sticanja statusa kupca-proizvođača koji nije domaćinstvo/stambena zajednica*

- uredba propisuje **različita pravila u slučaju priključenja na:**
 - a) prenosni odnosno deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema i
 - b) priključenja na distributivni odnosno zatvoreni distributivni sistem električne energije

- posebna su pravila propisana za način sticanja statusa kupca-proizvođača za krajnje kupce koji **nisu domaćinstvo ili stambena zajednica** u slučaju kada proizvodni objekat ima instalisanu snagu **manju ili jednaku 10 MW** i priključenje na prenosni, odnosno deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema (član 15.)

- posebna pravila su propisana za priključenje proizvodnog objekta kupca-proizvođača na distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem čija je **odobrena snaga 10,8 kW** ili manja, kojima smo se prethodno bavili (član 22.)

Uredba o kupcu-proizvođaču način obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača

- nadležni **operator sistema očitava merne uređaje** u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike i podatke dostavlja, u propisanim rokovima, snabdevaču koji ima zaključen ugovor o potpunom snabdevanju sa neto merenjem ili neto obračunom sa kupcem-proizvođačem, i to podatke o:
 - 1) *preuzetoj električnoj energiji* od strane kupca-proizvođača; i
 - 2) *isporučenoj električnoj energiji* od strane kupca-proizvođača (član 23.)

- za potrebe **proračuna odstupanja balansno odgovorne strane**, nadležni operator sistema operatoru prenosnog sistema dostavlja odvojeno merene **satne podatke ukupnog preuzimanja** iz sistema i ukupne isporuke u sistem, *za svaku balansnu grupu pojedinačno*, u skladu sa pravilima o radu tržišta (član 24 .stav 1)

- ukoliko je na kraju perioda za poravnanje potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača količina ukupno **isporučene električne energije veća** od ukupno preuzete neto električne energije od kupca-proizvođača, *kupac-proizvođač će bez prava na naknadu predati snabdevaču višak električne energije utvrđen u tekućem obračunskom periodu* u kome se vrši poravnanje potraživanja i obaveza utvrđenih po vremenima primene tarifa za aktivnu energiju (član 25. stav 7)

- propisani su **posebni načini obračuna potraživanja i obaveza** između kupca-proizvođača koji je domaćinstvo/stambena zajednica i snabdevača (članovi 26. i 28.)

Uredba o kupcu-proizvođaču *prestanak statusa kupca-proizvođača (član 29.)*

- **kupcu-proizvođaču prestaje status** brisanjem iz Registra kupaca-proizvođača, tako što ga nadležni operator sistema briše iz ovog registra ako:
 - 1) kupac-proizvođač *prestane da ispunjava minimum jedan od propisanih uslova* za sticanje statusa kupca-proizvođača ili
 - 2) kada je objekat kupca-proizvođača *isključen* u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike.

- nadležni operator sistema **u privremeno neaktivni status** stavlja kupca-proizvođača iz Registra kupca-proizvođača u slučaju:
 - 1) *obustave isporuke* električne energije, odnosno obustave preuzimanja električne energije od kupca-proizvođača i
 - 2) *korišćenja usluge rezervnog snabdevanja* od strane kupca-proizvođača, tokom kojeg nema pravo na zaključenje ugovora o potpunom snabdevanju sa neto merenjem ili neto obračunom.

Uredba o kupcu-proizvođaču *Šta nedostaje?*

- jasno određena uloga operatora distributivnog sistema
- jasno određen odnos između kupca-proizvođača i operatora distributivnog sistema (povezivanje na distributivni sistem, drugi odnosi, ugovori)
- određivanje tarifa i cena koje će biti predviđene ugovorom između kupca-proizvođača i snabdevača kada postoji obaveza zaključenja ugovora
- ko je obveznik PDV prilikom preuzimanja električne energije

Uredba o uslovima isporuke i snabdevanja električnom energijom

Član 2.

- Operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema **dužan je da korisniku sistema omogući isporuku, odnosno preuzimanje električne energije**, pod uslovima utvrđenim Zakonom o energetici, ovom uredbom, pravilima o radu prenosnog, odnosno distributivnog sistema i pravilima kojima se reguliše kvalitet isporuke električne energije.
- operator sistema **dužan je da održava napon u sistemu uz dopušteno odstupanje od $\pm 10\%$ nazivnog napona za sve naponske nivoe izuzev 400 kV, gde je dopušteno odstupanje od $\pm 5\%$ nazivnog napona.**
- **izuzetno**, ako usled kvara na elektroenergetskim objektima ili nepredviđenog opterećenja, nije moguće uspostaviti naponsko stanje iz stava 2. ovog člana, **dozvoljena su i veća odstupanja**, u kom slučaju je operator sistema dužan da *odmah preduzme raspoložive mere i u najkraćem mogućem roku uspostavi dopušteno naponsko stanje.*

Uredba o uslovima isporuke i snabdevanja električnom energijom

- **postoje razlike** između uslova za priključenje na prenosni odnosno distributivni sistem koje predviđa ova uredba i novodoneta Uredba o kupcu-proizvođaču odnosno novodonetim zakonima u oblasti energetike (da li je uvek potrebno odobrenje operatora?)
- odredbe ove uredbe o mestu merenja i mestu razgraničenja odgovornosti **nisu u potpunosti kompatibilne** sa Uredbom o kupcu-proizvođaču, isto se odnosi na obračunski period i sadržinu ugovora o prodaji električne energije
- kako smo već naveli, sticanje statusa kupca-proizvođača je u skladu sa novodonetom Uredbom moguće je samo ukoliko proizvodni objekat i merno mesto **ispunjavaju sve tehničke i bezbednosne zahteve u skladu sa pravilima za priključenje objekata na prenosni sistem u slučaju priključenja na prenosni sistem i na deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema**
- potrebno je u najkraćem mogućem roku **uskladiti ovu uredbu** sa novim paketom energetske propisa kako bi se omogućilo nesmetano sprovođenje propisa koji se odnose na kupce-proizvođače

Pravila o radu distributivnog sistema električne energije EPS distribucija doo Beograd

- postoje **neusklađenosti** između tehničkih uslova za priključenje i povezivanje na distributivni sistem koje predviđa ova uredba i odredbi Uredbe o kupcu-proizvođaču kao i sektorskog zakonodavstva
- kako smo već naveli, sticanje statusa kupca-proizvođača je u skladu sa Uredbom o kupcu-proizvođaču moguće je samo ukoliko proizvodni objekat i merno mesto **ispunjavaju sve tehničke i bezbednosne zahteve u skladu sa pravilima o radu nadležnog operatora sistema**
- članovi 12. i 13. Uredbe o kupcu-proizvođaču (kao i drugi članovi) **dodatno razrađuju** prethodno pravilo
- potrebno je u najkraćem mogućem roku uskladiti Pravila o radu distributivnog sistema sa novim paketom energetske propisa kako bi se omogućilo nesmetano sprovođenje propisa koji se odnose na kupce-proizvođače

Otvorena pitanja

- potrebno je usklađivanje drugih propisa sa novodonetim propisima u oblasti prava energetike koji se odnose na kupce-proizvođače (propisi iz oblasti zaštite životne sredine, propisi iz oblasti planiranja i izgradnje, poreski propisi, itd.)
- potrebne su izmene Uredbe o uslovima isporuke i snabdevanja električnom energijom i Pravila o radu distributivnog sistema električne energije EPS distribucija
- očekuje se stupanje na snagu Uredbe o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača i početak njene primene
- vreme koje je pred nama će pokazati eventualne nedostatke postojećih rešenja a na nama je da se u praksi zajedno borimo za njihovo konstantno poboljšanje

12. SAVETOVANJE O
ELEKTRODISTRIBUTIVNIM
MREŽAMA SRBIJE
sa regionalnim učešćem

12th CONFERENCE ON
ELECTRICITY DISTRIBUTION IN
SERBIA
with regional participation

Hotel Zepter, Vrnjačka Banja
30 / 08 – 03 / 09 / 2021

Hvala

office@upes.rs

